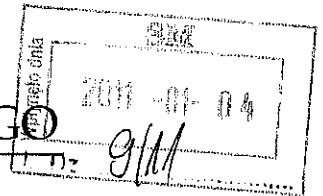

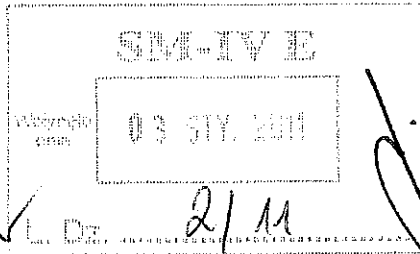

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

DPP-WNB/024/731/3/10/AJ

Warszawa, 2010-12-31

MM
9.01.11

opr. Strale

3.01.2011

Pan
Dariusz Bogdan
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Gospodarki

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo nr SM-VII-073-32/10 L.dz. 1333/10 z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie projektu Założeń do ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe wraz z Oceną Skutków Regulacji w odniesieniu do problemu występowania dodatkowych kosztów przy spłacie rat kapitałowo-odsetkowych kredytów zabezpieczonych hipotecznie udzielonych w walutach obcych, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przesyła następujące uwagi do przedmiotowego projektu.

Uwagi ogólne:

1. Jeżeli regulacyjnie zabroni się bankom stosowania spreadu (co *de facto* będzie miało zastosowanie tylko w stosunku do tych klientów, którzy jeszcze nie skorzystali z możliwości spłaty kredytu w walucie), to za utracone w ten sposób potencjalne korzyści banki mogą obciążyć kredytobiorców w inny sposób (np. zwiększając pobierane marże lub opłaty).

W związku z tym, należy też przeanalizować, czy proponowana regulacja odniesie oczekiwany skutek w zakresie „ograniczenia nadmiernych kosztów ponoszonych przez klientów”, jeżeli istnieje ryzyko, że będą oni obciążeni przez banki dodatkowymi kosztami w inny sposób (w skrajnym przypadku koszty te mogą zostać rozłożone na wszystkich klientów, nie tylko na klientów zaciągających kredyt w walucie obcej).

Tym samym, przed uregulowaniem kwestii spreadów należałoby zbadać, jaki wpływ na sektor bankowy w wymiarze ekonomicznym będzie miało wprowadzenie omawianych zmian. Proponujemy również rozważenie umieszczenia w ustawie Prawo bankowe jedynie przepisów o braku obowiązku nabywania przez kredytobiorcę waluty obcej przeznaczonej na spłatę zobowiązania od banku w którym zaciągnął kredyt (jeżeli w opinii Ministerstwa obecnie funkcjonujące zapisy m.in. Rekomendacji S(II) tego dostatecznie nie gwarantują).

2. Proponowane zmiany w ustawie Prawo bankowe mają na celu wzmocnienie ochrony klientów banków poprzez obniżenie kosztów kredytów denominowanych w walutach obcych. Wprowadzenie omawianych przepisów może jednak przyczynić się do zwiększenia zainteresowania kredytami tego typu (zwiększenia liczby oraz wartości

udzielonych kredytów), co z kolei może wywołać jeszcze większe trudności po stronie kredytobiorców w przypadku niekorzystnych zmian kursów walutowych.

3. Wprowadzane regulacje powinny mieć na celu przede wszystkim ograniczenie ryzyka walutowego po stronie klientów, w tym ewentualne wpływanie na zmniejszanie podaży i popytu na kredyty walutowe.
4. W założeniach do projektu jako główną barierę zmiany formy spłaty kredytów wskazano nie samo istnienie spreadów, ale związane z tym koszty aneksów do umów kredytowych. Proponowana regulacja ograniczy spready, nie zmieniając jednak nic w obszarze innych opłat pobieranych przez banki (np. opłaty za sporządzenie aneksu).
5. W dokumencie brak jest analizy wpływu kosztów spreadu na łączną kwotę kredytu do spłaty, w związku z czym nie jest jasne czy koszty te są istotne. Brakuje również informacji, jaki jest stosunek kosztów z tytułu stosowanych przez banki spreadów w relacji do faktycznie płaconej przez klienta raty kredytowej, czy kosztów sporządzenia aneksów.
6. Uwagę należy również zwrócić na fakt, że projektowane przepisy różnicują klientów banków w stosunku do przysługujących im uprawnień w zakresie stosowanych przez banki kursów wymiany walut (np. w stosunku do nabywców opcji), jak również stanowią ingerencję w swobodę kształtowania umów. Nawet jeśli przyjąć, że cel regulacji – ochrona interesów konsumentów – uzasadnia takie odstępstwo od fundamentalnych zasad wolnego rynku, stwierdzenie to powinno zostać umieszczone jako istotna część uzasadnienia projektu nowelizacji.
7. Zgodnie z projektem założeń przedmiotowa regulacja miałaby również dotyczyć „umów zawartych i niewykonanych”. Zatem intencją jest tu zmiana warunków istniejących relacji gospodarczych. Ingerencja ustawodawcza o takim charakterze powinna być szczególnie dobrze opracowana i przemyślana i stosowana jedynie w wyjątkowych okolicznościach.
8. Pośrednią konsekwencją nowelizacji będzie zwiększenie ekspozycji banków na ryzyko kursowe. Wynika to z tego, że bank będzie zobligowany do zamknięcia transakcji z kredytobiorcą po kursie z dnia poprzedniego (kursie odzwierciedlającym historyczne warunki rynkowe). O ile faktycznie można założyć, że banki są w stanie prognozować kwoty spłaty kredytów przypadających na kolejne dni i w ten sposób ograniczać własne ryzyko, potrzeba zabezpieczenia spodziewanych wpływów będzie się wiązała dla nich z koniecznością dostosowania systemów zarządzania ryzykiem i zwiększonymi kosztami działania.
9. Nowelizacja siłą rzeczy wprowadza ustawowy wyjątek od zasady, że do transakcji między podmiotami ma zastosowanie bieżący kurs rynkowy (odniesienia w polskim prawie do średniego kursu NBP mają charakter rozliczeniowy, nie transakcyjny). Jednym ze skutków wprowadzenia nowelizacji będzie współistnienie dwóch kursów wymiany walut: średniego NBP z dnia poprzedniego dla rozliczeń kredytów walutowych i bieżącego rynkowego dla innych transakcji.
10. Można dodatkowo wskazać, że problem spreadów walutowych przy spłacie rat kredytów nie odnosi się wyłącznie do kredytów mieszkaniowych, o których wprost stanowi proponowana regulacja, ale wszystkich typów kredytów walutowych denominowanych

lub indeksowanych do walut obcych. Należy też mieć na uwadze, by regulacja przeliczenia walut w sposób precyzyjny odnosiła się wyłącznie do przypadków, kiedy takie przeliczenie jest wykonalne (treść pkt 2.2 założeń nie jest w tym aspekcie całkowicie jednoznaczna).

Uwagi szczegółowe:

ad. 1.1.

1. Teza postawiona w pierwszym akapicie, stanowiąca że „Gospodarstwa domowe ponoszą dodatkowe koszty przy spłacie rat kapitałowo odsetkowych kredytów udzielonych w walutach obcych” nie zawsze jest prawdziwa. Jeżeli gospodarstwo domowe otrzymuje dochody w walucie obcej i jednocześnie zaciągnęło kredyt walutowy, to nie ponosi ono z tego tytułu dodatkowych kosztów (w formie spreadu).
2. Proponujemy zrezygnować ze zdania „Dodatkowe koszty obsługi kredytów walutowych zmniejszają stopę oszczędności krajowych wpływając na zmniejszenie inwestycji oraz na wzrost zadłużenia zagranicznego”. Istotą ponoszenia kosztów jest zmniejszenie środków dostępnych i niemożność dysponowania pełną kwotą dochodu (z przeznaczeniem na oszczędności bądź inne cele).
3. Wspomniana „praktyka niewywiązywania się przez banki z obowiązku informowania konsumentów o istniejącym ryzyku ekonomicznym i prawnym, wiążącym się z przyjęciem takiego zobowiązania” w opinii UKNF nie znajduje do końca potwierdzenia w praktyce.

Inspektorzy UKNF ocenili zakres stosowania się banków do zaleceń dotyczących spreadów walutowych wprowadzonych Rekomendacją S(II) za zadowalający (wg stanu z lipca 2009 r). W trakcie inspekcji najmniej uwag wniesiono do realizacji zaleceń dotyczących „Relacji z klientami”, a jakość informacji przekazywanej klientom korzystającym z kredytów hipotecznych nie budziła zastrzeżeń. W szczególności, na podstawie analiz regulacji wewnętrznych banków oraz dokumentów kredytowych przedstawianych przez banki klientom stwierdzono, że przebadane banki posiadały odpowiednie procedury określające sposób i zakres informowania klienta zaciągającego kredyt lub pożyczkę w walucie obcej (lub indeksowanego do tej waluty) o związanym z tym ryzyku, w tym o konsekwencjach oraz wpływie spreadu walutowego na wielkość udostępnionego kredytu i poziom obciążenia jego spłatą. Ponadto, banki udostępniały klientom z wyprzedzeniem projekt umowy kredytowej, w której zawarte były informacje o wpływie spreadu walutowego na obciążenie z tytułu spłaty oraz zapewniły możliwość nieodpłatnego dostępu do informacji o stosowanych kursach walutowych, do czego zobowiązane są również m.in. Rekomendacjami S(II) oraz T.

Należy wskazać, że praktyką jest także uzyskiwanie od klientów pisemnego oświadczenia potwierdzającego, że pomimo przedstawienia im przez przedstawiciela banku zarówno oferty kredytu w złotych, jak i oferty kredytu indeksowanego do waluty obcej, klienci ci dokonali wyboru oferty kredytu indeksowanego do waluty obcej, mając świadomość ryzyka walutowego oraz wpływu spreadu walutowego na wielkość udostępnionego kredytu i poziom obciążenia jego spłatą.

ad. 1.5.

1. Określenie „sektor bankowo-finansowy” nie jest precyzyjne, należałoby je zastąpić sformułowaniem „sektor bankowy”.
2. Należy rozszerzyć analizę skutków oddziaływania regulacji na strony stosunku kredytowego. W przypadku banków należy rozważyć, czy ograniczenie możliwości stosowania spreadu wpłynie na zmniejszenie ilości udzielanych kredytów denominowanych, bądź indeksowanych do walut obcych, natomiast w przypadku klientów - jak ewentualny spadek podaży takich kredytów wpłynie na możliwość zakupu przez nich nieruchomości.

ad. 2.7.

1. Przewidywany termin wejścia w życie projektowanej nowelizacji (14 dni od dnia ogłoszenia) jest terminem zdecydowanie za krótkim.

Wdrożenie proponowanych rozwiązań będzie powodować konieczność wprowadzania zmian w strategiach działania banków i nie pozostanie bez wpływu na osiągane przez nie wyniki finansowe. Należy zauważyć, że w obecnym stanie prawnym banki mają możliwość zmiany tabel kursowych w ciągu dnia tak, aby odzwierciedlały bieżącą sytuację na rynku, ograniczając w ten sposób własne ryzyko kursowe. Ta możliwość zarządzania ryzykiem nie powinna zostać ograniczona praktycznie „z dnia na dzień” aby nie zachwiać stabilnością sektora bankowego. W związku z tym, proponujemy aby *vacatio legis* wynosiło co najmniej 3 miesiące.

Z poważaniem
DYREKTOR ZARZĄDZAJĄCY
Pionem Prawno - Logistycznym
Marian Wędrzychowcki